

– Từ Vòng Tròn Đến Đường Tròn

© Y Châu (17/01/22)

– [Cây mít](#). © VB Foundation.

Mít vàng, xoài đủ ngọt ngây
Đường xa không thể đến đây, để nhìn...

Hơn bốn ngàn năm, từ khi vua Hùng dựng nước, từ chữ Hán Việt đến thời vua Quang Trung Nguyễn Huệ tiếng Hán Nôm càng ngày hoàn thiện... Đến khi giáo sĩ Alexandre De Rhodes (1593-1660), dùng mẫu tự La Tinh (Alphabet: a,b,c...) viết tiếng Việt Nam. Từ đó tiếng Việt Nam rất dễ dàng để học hỏi cho mọi người, kể cả người ngoại quốc. Dùng mẫu tự Alphabet ở Á Đông chỉ có hai quốc gia là Nhật Bản và Việt Nam mà thôi...

Nhân đọc một bài viết của giáo sư Hoàng Xuân Hãn, khi ông giải thích lý do mà trong toán học nên dùng chữ “đường tròn” thay thế cho chữ “vòng tròn”: vì trong toán học có đường thẳng, đoạn thẳng thì đường tròn (thay cho vòng tròn) sẽ làm cho học trò, thầy giáo dễ, hiểu dễ nhớ hơn.

Nhớ thời trung học, trong giờ Việt Văn, môn chánh tả chúng tôi thường viết sai: dấu hỏi dấu ngã, chữ C chữ T, có G không G... Trong một lần viết văn tôi viết câu “sóng vỗ vô bờ”, ông thầy Nguyễn Hoài nói tôi viết sai phải viết là “sóng vỗ vô bờ”.

Tôi giải thích: – Chữ vỗ có dấu hỏi vì: vỗ là vô (theo luật bằng trắc: “không, sắc, hỏi”- “huyền, nặng, ngã”)

Thầy nói: – Chữ vỗ ở đây có nghĩa là đập, nên chữ vỗ phải có dấu ngã.

Thầy dạy là muốn viết đúng phải hiểu rõ nghĩa chữ mình muốn viết:

– Như chữ “lặn sâu” thì không có G, vì lặn nên không còn chữ G. Chữ “nghỉ ngơi” có dấu hỏi, còn chữ “suy nghĩ” có dấu ngã vì suy nghĩ phải nằm để suy nghĩ.

Khi vào ĐH, trong một bài tiểu luận về “*sinh hoạt kinh tế*”, tôi bị điểm dưới trung bình, trong giờ nghỉ giải lao tôi đến hỏi thầy Hữu Làn:

– Thưa thầy: bài của em bị rớt, có phải do có nhiều lỗi chánh tả? Thầy giải thích:

– Không đúng, thầy viết tiếng Việt Nam cũng như em cũng không đúng, nhứt là dấu hỏi, dấu ngã thầy luôn bỏ dấu hỏi! Điều quan trọng là khi viết ra phải chính xác, không viết những gì mình không biết rõ ràng rồi phóng đại ra, chứng tỏ ta đây tài năng hơn người... Người đọc là những người thầy, hãy lắng nghe, học hỏi.

Những lời thầy dạy em vẫn nhớ đến ngày nay, thâm thuý.

Năm 1975, chúng tôi khăn gói lên đường học tập hai tuần lễ, nhưng qua hai tuần lại quên ngày về, đổi chỗ nhiều nơi... Có vài người cùng một tổ, đội... họ "học" rất nhanh qua cách dùng chữ làm chúng tôi bất ngờ: chủ trì, hoành tráng, bức xúc, khẩn trương... nhưng họ không hòa nhập được, sau này khi qua Mỹ, không ai liên lạc được với họ?

Theo qui luật của tạo hóa: có sinh thì có diệt để tạo sự cân bằng bền vững, nhưng những cái hay cái đẹp là hương thơm vẫn trường tồn.

Sư huynh Mang Hoài ở Seattle, WA là người nặng tình nặng nghĩa, hằng năm nhận tiền của các ân nhân gửi về quê nhà trợ giúp cho những thương phế binh VNCH. Huynh lập danh sách rõ ràng:

– Tên họ của những ân nhân, số tiền.

– Tên họ của người nhận: số quân, học khóa nào, cấp bậc, chức vụ, đơn vị... là thương phế binh: cụt tay, cụt chân, mù mắt... Địa chỉ hiện nay, số điện thoại đã nhận bao nhiêu (\$50, \$100...)

Có lần huynh gửi email cho tôi một danh sách, trong đó có tên người nhận là nghĩa quân viên. Sao lạ quá, ngày xưa các tiểu khu, chi khu, phân chi khu có các TĐ, ĐĐ biệt lập, trung đội nghĩa quân. Trung đội nghĩa quân, có trung đội trưởng, tiểu đội trưởng và nghĩa quân. Tôi thắc mắc hỏi huynh:

– Ngày xưa chỉ có nghĩa quân sao nay lại có thêm nghĩa quân Viên, chắc ông này bà con với cựu Đại Tướng Cao Văn Viên? Huynh chỉ cười trừ.

Thời gian lặng lẽ trôi qua, thế hệ trẻ trưởng thành là niềm vui của những người lính già.

Một ngày cuối tuần tôi cùng gia đình đi chợ Food Town, Nam Florida nơi có đông người Việt Nam định cư, được tiếp chuyện với hai người Việt trẻ tuổi. Hai cháu cho biết từ California qua đây được vài năm... cháu hỏi tôi ở đây lâu chưa, làm chủ được mấy căn nhà? Làm tôi bất ngờ, ngạc nhiên. Thế hệ "Millennial" có khác, cố gắng làm, mua nhà đất góp phần làm cho thị trường thêm náo nhiệt.

Trong một lần khác, tôi được tiếp chuyện với Lê đến từ Tampa, Florida, cô đến Mỹ khi còn học trung học; cháu rất mê trái cây Việt Nam nhất là mít, vải... thấy vậy tôi tặng cháu một trái mít chín. Cháu giỏi tiếng Việt, sẵn dịp tôi đưa bài thơ về trái mít cho cháu xem, khi đọc xong bài thơ cháu nói tôi viết sai chánh tả: chữ QUÍ phải viết là QUỲ mới đúng! Tôi bất ngờ, chắc là Lê không quen với cách dùng chữ của người xưa.

Hương xuân vội vã qua nhanh

Nhớ ơi là nhớ mái xanh, ngày nào

Chồi non, lộc biếc vườn cao

Lắm mơ, nhiều mộng, ngọt ngào tuổi thơ.

Trời cao, mây trắng lững lờ
Ngày đêm nóng ẩm, đón chờ hè sang
Vườn cây trái chín ửng vàng
Chờ người biết quý, trái vàng trên cây.

Mít vàng, xoài đủ ngọt ngây
Đường xa không thể đến đây, để nhìn
"Phây-bút"*, xin gửi ảnh hình
Người trèo, người hái... "bình bình"**, còn nguyên

Đem vô, cắt xéo, cắt xuyên
Múi vàng ngọt liếm, ăn liền quá ngon.
Trên cây, trái chín vẫn còn
Vui lòng, đem đến người cần, làm ơn...

Mỗi khi trời đất giận hờn
Cuồng phong bão lũ, không còn thứ chi
Ba sáu năm ngày, thắm thoát qua đi
Hương xuân ngày ấy, có gì cho nhau.

Người ơi, còn nhớ xuân nào?
Bao nhiêu mộng ước, ngọt ngào đi qua
Nhớ ơi là nhớ, xuân xa
Người đi, kẻ đến thấy gần mà thật xa

Mưa giăng giăng, bóng ai nhạt nhòa...

Một buổi chiều, tôi đi làm về, thì đứa con gọi cho biết là có người đến mua mít, nhưng chạy loanh quanh không tìm ra nhà, có thể do trời tối, tôi vội vàng ra trước đường để đón. Một cháu trai, từ Bắc CA, qua Mỹ từ năm 1990, đang làm ở Miami Children Hospital, gần nhà tôi. Cháu không nói ra nhưng qua phong cách, nếu tôi không lầm thì cháu là MD. Cháu nói làm ở đây khá lâu, nhưng tìm người Việt Nam để nói chuyện quá khó.

Sau khi đem mấy trái mít ra xe, nhìn hai cây vú sữa, tôi nói:

– Cây lớn tôi trồng trên 10 năm nhưng không có hoa trái gì hết, chắc là vú sữa đực (đực làm sao ra trái, cây đực đủ đực cũng vậy).

– Còn cây nhỏ do nhà tôi trồng được 5 năm, năm rồi có hoa, hy vọng năm nay sẽ có trái.

Tôi đem chuyện lớp trẻ ngày nay ở hải ngoại cũng như ở Việt Nam kể lại cho người bạn vừa qua Mỹ định cư gần đây; theo ý của bạn là tôi cần phải học thêm để dễ dàng trò chuyện với người Việt sau này, vì họ càng ngày càng nhiều, chúng ta càng ngày càng ít đi!

Tôi chỉ còn thốt lên đầu rồi: đường tròn, đường thẳng mà giáo sư Hoàng Xuân Hãn đã trân trọng giải thích khi dùng chữ "vòng tròn thành đường tròn".

Y Châu